

Eesti keele
ökoloogia

Kool ja kolm kohalikku keelt

Martin Ehala

Emakeele Seltsi kõnekoosolek 14.12.2017

“Eesti keele kestlikkus avatud maailmas”

Eesti inimarengu aruanne 2016/2017

- Praeguse sündimuse juures on sajandi lõpuks juurde vaja 440 00 inimest, isegi kui pooled on tagasipöördunud, langeks eestlaste osakaal alla 50%.
- Kui sündimus oleks 2,1 last naise kohta, oleks vaja juurde 200 000 inimest.

Sisseränne Eestisse

- Eestis on toimumas rändepööre: 2015. ja 2016. aastal ületas sisseränne väljarände:
 - Umbes 50% on tagasipöördunud.
 - Umbes 30% on Ukraina ja Venemaa kodanikud.
 - Umbes 10% on Euroopa Liidu kodanikud.
 - Umbes 10% mujalt maailmast.

Sisserändajate keelelised profiilid

- Kakskeelsed eesti keele valdajad.
- Eesti juurte ja mõningase eesti keele oskusega.
- Vene emakeelega ja ilma eesti keele oskusega.
- Korralik inglise keel, kuid puudub eesti ja vene keele oskus
- Puuduliku eesti, vene ja inglise keele oskusega.

Rändepöörde tagajärjed

- Sisseränne toob siia inimesi, kes peavad kuidagi suhtlema nendega, kes siin juba on.
- Mis keel see on, pole täiesti iseenesestmõistetav: eesti, inglise või vene.
- Eri stsenaariumid võivad viia erinevate lahendusteni.
- Koolisüsteem on eesti keelekeskkonna kujunemisel keskse tähtsusega.

Rahvastikupoliitika alused 2018-2035

Riigikogu kantselei ideepaber

Sissejuhatus.....	2
1. Rahvastikupoliitika pikaajalised eesmärgid	3
2. Rahvastikupoliitika eesmärgid aastateks 2018-2035	3
2.1. Sotsiaal- ja tervise poliitika	4
Laste- ja perede poliitika	4
Tervis ja rahvastiku vananemine	4
2.2. Rände- ja regionaalpoliitika	5
Sisserändepoliitika.....	5
Regionaalpoliitika	5
2.3. Inimvarapoliitika	6
Kultuuri – ja hariduspoliitika	6
Tagasirände- ja hargmaisuspoliitika	6
Lõimumispoliitika	6
2.4. Rahvastikupoliitika korraldus ja seire	7

Rahvastikupoliitika alused 2018-2035

Riigikogu kantselei ideepaber

- Rakendada reguleeritud sisserännet.
- Toetada hargmaist eestlaskonda.
- Näha rahvastikus andekuse ressursi.
- Tagada eestikeelse kõrghariduse säilimine.
- Tagada sisserändajate kiire integreerumine.
- Toetada mitmekultuurilise keskkonna teket.
- **NB! Eesti kooli kohta ideepaberis ideid pole.**

Strateegiline ja taktikaline mitmekultuurilisus

- Strateegiline mitmekultuurilisus:
 - Mitmekultuurilisus on hüve iseeneses.
 - Mitmekultuurilisuse püsimist tuleb toetada.
 - Mitmekultuurilisuse teket tuleb toetada.
- Taktikaline mitmekultuurilisus:
 - Vähemuste tunnustamine kergendab nende lõimumist ja omaksvõtmist enamuse poolt.
 - Aja jooksul vähemused sulanduvad enamusse.

Eesti koolisüsteem

- Segregeeritud eesti- ja venekeelne koolisüsteem:
 - on püsinud poliitilisest ettevaatusest;
 - eeldab taktikalist mitmekultuurilisust.
- Ingliskeelsete koolide teke:
 - on lähtunud turuvajadustest;
 - on seotud strateegilise mitmekultuurilisusega.
- Reguleeritud sisserände tingimustes see mudel ei toeta eesti keele kestlikkust.

Venekeelse kooli probleemid

- Eraldi haridussüsteemi tõttu ei puutu eesti ja vene noored eriti palju kokku ja see on halb.
- Vene emakeele või oskusega sisserännanud võivad eelistada vene kooli eesti koolile.
- Kool on seotud piirkonnaga, mistõttu võivad vene kooli sattuda ka pagulased.
- Võib tekkida kohaliku vene kogukonna suunaline lõimumine vene keele baasil.
- Seetõttu tuleb leida viis, kuidas eesti ja vene kool ühendada.

Vene kooli tulevik

- Väikeste vene koolide ühendamine eesti koolidega, kus demograafia võimaldab.
- Eesti koolide juurde venekeelsete sektsioonide loomine.
- Mõlemal juhul kooli õppekeel eesti keel, kuid vene emakeelega noortele emakeel, kirjandus jm rahvuskultuurilised ained vene keeles.
- Narva ilmselt erand – Narva kolledži juurde saaks luua eestikeelse LAK kooli.

Ingliskeelne üldharidus

- Inglise keeles õpib 456 õpilast (0,3%).
- Ingliskeelset haridust saab 8 koolis:
 - Tallinna Euroopa kool; Eesti rahvusvaheline kool; Tallinna inglise kolledž; Miina Härma gümnaasium; Tartu rahvusvaheline kool; Tallinna rahvusvaheline kool; Audentese erakool; EBS-i gümnaasiumi rahvusvaheline klass
- Õpe on tasuline erakoolides, kuid mitte TIKis ja Miina Härma Gümnaasiumis.
- Ingliskeelset üldharidust ei peaks riik rahastama.

Kokkuvõte

- Eesti peaks rakendama taktikalist mitmekultuurilisust, kuid tagasi lükkama strateegilise mitmekultuurilisuse.
- Ühendatud eestikeelse üldharidussüsteemi mahtu tuleb suurendada.
- Inglisekeelne üldharidus peaks olema vaid tasuline.